

Sygn. akt V KK 235/22

POSTANOWIENIE

Dnia 27 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu w dniu 27 października 2022 r.,
wniosku SSN Adama Rocha o wyłączenie od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn.
akt V KK 235/22

p o s t a n o w i ł:

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. wyłączyć SSN Adama Rocha od udziału w rozpoznaniu sprawy oznaczonej sygnaturą akt V KK 235/22.

UZASADNIENIE

W dniu 6 października SSN Adam Roch, któremu została przydzielona sprawa o sygn. akt V KK 235/22, złożył pisemne oświadczenie, w którym wskazał, że w sprawie tej może okazać się koniecznym wyłączenie go od jej rozpoznawania. Sędzia podniósł w oświadczeniu, że podnoszony w kasacji zarzut bezwzględnej przyczyny odwoławczej odnoszący się do nienależytej obsady sądu wynikać ma z faktu, że w procedurze powołania Pana sędziego L. S. (wyznaczonego do składu sądu ad quem) na stanowisko sędziego Sądu Apelacyjnego w Łodzi uczestniczyła Krajowa Rada Sądownictwa w składzie ukształtowanym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa i innych ustaw. Zatem sytuacja prawna sędziego, względem którego podniesiono powyższy zarzut, jest co do zasady analogiczna z sytuacją prawną SSN Adama Rocha. Sędzia został bowiem powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 19 września 2018 r., po przedstawieniu jego kandydatury przez Krajową Radą Sądownictwa działającą w

składzie ukształtowanym przepisami wskazanej wyżej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.. W ocenie SSN Adama Rocha wskazane wyżej okoliczności mogą być odbierane jako naruszające zakaz wynikający z zasady *nemo iudex in causa sua*, tak w odbiorze społecznym, jak i przez strony postępowania, a przez to powodować uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w sprawie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zgodnie z art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Podstawą wyłączenia sędziego, jako *iudex suspectus*, może być każda okoliczność, jeśli tylko uzasadnia wątpliwość co do bezstronności sędziego, którą należy rozumieć zarówno jako subiektywne odczucie sędziego, jak i jego bezstronność w odbiorze zewnętrznym opartą na zobiektywizowanych przesłankach i analizowaną przez odwołanie się do oceny sytuacji dokonanej przez przeciętnego, rozsądnie rozumującego obserwatora procesu (por. np. wyroki Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 27 stycznia 1999 r., K 1/98, OTK-A 1999, z. 1, poz. 3, oraz z dnia 20 lipca 2004 r., SK 19/02, OTK-A 2004, z. 7, poz. 67, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2007 r., I KZP 9/07, OSNKW 2007, z. 5, poz. 39, wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 stycznia 2009 r., III KK 257/08, LEX nr 532400, oraz z dnia 18 marca 2009 r., IV KK 380/08, LEX nr 491543). Również Europejski Trybunał Praw Człowieka zwraca uwagę na bezstronność sędziego w aspekcie subiektywnym. Kryterium subiektywne opiera się na ocenie osobistego przekonania sędziego orzekającego w danej sprawie, przy czym osobista bezstronność członka składu sędziowskiego jest dorozumiana, chyba że pojawią się dowody przeciwnie (por. wyroki ETPCz: z dnia 10 października 2000 r., nr 42095/98, *Daktaras v. Litwa*, LEX nr 76722, oraz z 10 kwietnia 2003 r., nr 39731/98, *Sigurdsson v. Islandia*, LEX nr 78238).

Podkreślić należy, że instytucja wyłączenia sędziego w równej mierze służy zapewnieniu realnej bezstronności sądu, jak i umacnianiu autorytetu wymiaru sprawiedliwości przez usuwanie choćby pozorów braku bezstronności. Zatem o potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia nie może decydować jedynie zasadność *in casu* zarzutu leżącego u podstaw wniosku o wyłączenie, ale również ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy,

wystarczające okoliczności które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2022 r., IV KO 20/22).

Oceniając powody przedstawione w oświadczeniu SSN Adama Rocha, Sąd Najwyższy podzielił zaprezentowane w nim stanowisko i wyłączył go od udziału w rozpoznaniu sprawy kasacyjnej oznaczonej sygn. akt V KK 235/22. SSN Adam Roch, tak jak sam wskazał, znalazł się w położeniu ustrojowym zbliżonym do położenia sędziego, którego dotyczy zarzut wyartykułowany w kasacji obrońcy skazanego złożonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 17 września 2021 r., sygn. akt II A Ka 44/21. W tej sytuacji, niezależnie od osobistego nastawienia, udział SSN Adama Rocha w orzekaniu w sprawie V KK 235/22, w odbiorze zewnętrznym naruszałoby zaufanie do wymiaru sprawiedliwości. W uzasadnieniu uchwały z dnia 26 kwietnia 2007 r., sygn. akt I KZP 9/07, Sąd Najwyższy trafnie zauważył, iż zasada bezstronności sędziego między innymi służy budowaniu zaufania stron i opinii publicznej do wymiaru sprawiedliwości, jak i nienarażaniu sędziego na „walkę wewnętrzną” między ludzkimi słabościami a ideą zachowania niezawisłości. W doktrynie podnosi się, że nie ma sprzeczności w zdaniu, cyt. „sędzia był stroną we własnej sprawie i wydał w niej sprawiedliwy wyrok”. Nie można wykluczyć, że w takim wypadku rozstrzygnięcie sędziego byłoby obiektywne, jednak samo orzekanie przezeń w takim układzie faktycznym, dla postronnego obserwatora, naruszałoby zaufanie do wymiaru sprawiedliwości.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak na wstępie.

[as]